

VI.

A MEGBOCSÁTÁS OKKULT JELENTŐSÉGÉRŐL

1. A megbocsátás feltételei

Ha a megbocsátás problémáit okkult szempontból akarjuk megközelíteni, először is azokra az ismertetőjelekre kell rámutatnunk, melyek a valódi megbocsátást - mert ez a könyv kizárólag erről szól - biztonságosan megkülönböztetik attól a számos képmásától és álarcától, melyekben oly gyakran mutatkozik meg az életben, anélkül, hogy lényegét tekintve megbocsátás volna. Hiszen az emberek gyakran nagyon szimplán fogják fel. Nem fordul-e sokszor elő, hogy az, ami felületesen nézve megbocsátásnak látszik, valójában csak a tudatos vagy nem tudatos egoizmus speciális formája, csak abból a rejtett vágyból folyik, hogy a lehető legkedvezőbb színben tüntessük fel magunkat, hogy felvegyük az ál-jótevő álarcát, mikoris az u.n. "megbocsátás" nem kerül belső erőfeszítésbe, hanem könnyen felhasználható önző célok elérésére.

Az ál-megbocsátással ellentétben a valódi megbocsátás két tulajdonsága vagy ismertetőjele révén tűnik ki. Ezek a harmadik fejezetben felsorolt példák közül különösen a másodikban és a negyedikben mutatkoznak meg. Vizsgáljuk meg őket fordított sorrendben. Negyedik példaként Marie Steiner 1942-ben írt "Megbékélési Felhívását" említettük. Ebben többször is rámutat minden valódi megbocsátás első fő jellemzőjére. Rendkívül fontos ennek a jellemvonásnak a tudatosítása, mert éppen ez teszi olyan nehézé a valódi megbocsátást. Marie Steiner ezzel kapcsolatban ezt írja: "Akkor a közönségnek is tudatosan el kellene határoznia magát önmaga legyőzésére félreérthetetlenül és készségesen." ⁽¹⁾ És "Felhívása" végén még egyszer: "Mentsük meg /Rudolf Steiner/ művét és az emberiség kulturáját azzal, hogy legyőzzük önmagunkat és kibékülünk..."

Hogy jobban megértsük, hogy minden valódi megbocsátás aktusánál szükség van önmagunk legyőzésére, figyelembe kell vennünk, hogy mint már egyszer említettük - minden megbocsátásnál áthatják az alacsonyabb Ént a magasabb Én erői és szubsztanciája. Ezzel azonban

együtt jár annak szükségessége, hogy az alacsonyabb Én minden lefe-
huzó tendenciáját legyőzzük. Mert a magasabb Én csak ott tudja tev-
kenységét kifejteni, ahol az ember morális akarata kellő mértékben
legyőzte az alacsonyabb Én erőit. Ez pedig azt jelenti, hogy a val-
di megbocsátásnak mindig á l d o z a t j e l l e g e van.

Okkult hatásfokát is - melyről még részletesen beszélünk -
mindenek előtt az á l d o z a t k é s z s é g mértéke határozza
meg. Az áldozatkészség abban áll, hogy a magasabb Én legalább rész-
ben legyőzi az alacsonyabb Ént. Ez utóbbi ugyanis egoizmusa folytán
minden lehető módon védekezik a megbocsátás ellen, megragad minden
ürügyet vagy kiutat, amely elkerülhetővé tenné ezt a belső lépést.
Az alacsonyabb Én természete szerint mindig hajlamos a neheztelésre
és nem hajlamos arra, hogy "önként" felejtse, mert a felejtésben
önmaga tisztán egoista szempontból nézett "egészének" megcsorbitását
látja. /Lásd IV. fejezet/

A valódi megbocsátás második jellemzője a belső aktivitás. A
valódi megbocsátás - a nem valódi vagy csak látszólagos megbocsátás-
eltérően - sohasem lehet passzív. Mert ilyenkor nemcsak arra hatá-
rozzuk el magunkat, hogy "elfelejtjük" a bennünket ért rosszat vagy
igazságtalanságot, hanem ezen felül bensőleg kötelezettséget vállal-
unk arra is, hogy azt az objektív kárt, amit nemcsak mi, hanem a
világ is elszenvedett a rossz cselekedet következtében, i s m é t
j ó v á t e s s ü k . Más szóval: a valódi megbocsátásnál önként
teljes belső szabadságunkból kiindulva, vállaljuk azt a kötelezettsé-
get, hogy a világnak - erőnkhez mérten - annyi együttérzést, szere-
tetet, jóságot adunk, amennyit ez a rossz cselekedet objektíven el-
vett tőle.

A valódi megbocsátásnak ez a második feltétele a második pél-
dában, Bill Cody történetében nyilvánul meg a legerősebben. "A gyű-
lölet éppen most ölt meg hat személyt, akik nekem a legtöbbet jelen-
tették a világon", mondta George Ritchie-nek. "Elhatároztam, hogy
életem hátralévő részét - legyen az néhány nap vagy sok év - azzal
töltöm el, hogy szeretni fogok mindenkit." Csodálatos tény előtt ál-
lunk itt. Mert ezt a második feltételt nehezebb és ugyanakkor sokkal
könnyebb teljesíteni mint az elsőt: nehezebb az alacsonyabb Én szem-
pontjából és sokkal de sokkal könnyebb a magasabbéból. Mert az első
feltétel teljesítéséhez a magasabb Énnek nehéz küzdelemben le kell
győznie az alacsonyabb Ént, míg a második feltételt - amennyire ez

a mai életkörülmények között egyáltalán lehetséges - csak ez után a győzelem után, vagyis már a magasabb Énből kiindulva kell teljesíteni.

Ha figyelembe vesszük, hogy a magasabb Én természetéből folyik, hogy szüntelenül megbocsásson az alacsonyabb Ének - gyakorlatilag az egész földi élet folyamán - de az is, hogy önmagát feláldozva szétáradjon a környező világba, mellyel azáltal kerül érintkezésbe, hogy áthatja az alacsonyabb Ént, akkor érthetőbbé válhatnak Bill Cody csodálatraméltó szavai, melyek mindennapi tudatunk számára hihetetlennek hangzanak: "Könnyű volt a döntés, valóban." És valóban, ami az alacsonyabb Én számára elérhetetlennek tűnik, sőt valami olyannak, amire még csak nem is törekedhet, az a magasabb Én számára nagyon könnyű, sőt magától értetődő. Így Bill Codynak éppen ezek a megbocsátás könnyű voltára" vonatkozó szavai bizonyítják világosan, hogy lelkében magasabb Énje élt és hatott.

Ebből a második példából az is következik, hogy a valódi, tehát belsőleg aktív megbocsátás elérésének "nehézsége" vagy "könnyűsége" mindenekelőtt a magasabb Ének az emberben való jelenlététől és működésétől függ, vagyis attól, hogy milyen mértékben győzte le az alacsonyabb Ént. Ha így nézzük, mindenki lemérheti megbocsátóképességén, hogy milyen mértékben van benne jelen és milyen fejlett magasabb Énje.

Csodálatos, hogy milyen pontosan kifejezésre jut a német "ver-geben" /megbocsátani/ szóban a magasabb Ének ez a természetes törekvése, hogy áldozatosan kiáradjon a világba, mellyel a megbocsátás aktusában érintkezésbe lép. Ebben a német szóban benne van az adás, az ajándékozás, az odaadás, vagyis önmagunk áldozatkész szerepével történő odaadásának belső aktusa. - Ami viszont a megbocsátás fent leírt első feltételét illeti, ez a másik német szóban, a "ver-zeihen"-ben /szintén megbocsátani/ jut kifejezésre, amely szó a másik aspektust hangsúlyozza. Mert a "verzeihen" szó a "verzichten" -ből /lemondani/ származik, ami tartalmazza az alacsonyabb Én egoista erőinek és törekvéseinek önkéntes megtagadását, - ez pedig csak önmagunk valódi legyőzősével lehetséges.

Így a megbocsátást jelentő két német szóba a nyelv Gényusza ugyszólván belevéste a valódi megbocsátás két alapvető sajátosságát:

"verzeihen" - az alacsonyabb Énnek a magasabb Én által való legyőzése /önmagunk legyőzése/ és "vergeben" - a magasabb Én kiáradása a világba /odaadás/.

A valódi megbocsátás két aspektusának vagy feltételének még egy további oldalát is meg kell itt említenünk. Ha figyelmesen vizsgáljuk őket, észrevehetjük, hogy a két feltétel bizonyos értelemben ellentétes egymással. Az elsőnél elengedhetetlen, hogy az ember a vele történt igazságtalanságot e l f e l e j t s e, ami önmaga legyőzése nélkül lehetetlen, a másodiknál viszont fordítva áll a dolog itt arra van szükség, - mint Bill Cody esetében - hogy az ember á l l e d ó a n e m l é k e z z é k arra a belső fogadalmára, amely szintén elválaszthatatlanul hozzátartozik minden megbocsátási aktushoz és amely abban áll, hogy az ember önként magáravállalja azt a kötelezettséget, hogy ugyanannyi jót és szeretetet ad a világnak, amennyit ez a rossz vagy immorális tett objektíven elvont tőle.

A megbocsátásnak ez a két alapfeltétele, vagyis a nekünk okozott rossz elfelejtése és az állandó emlékezés arra, hogy jóságot és szeretetet kell vinnünk a világba, mert csak ezzel lehet a rossz következményeit a világban legyőzni, pontosan megfelel a z é l e t b e n annak, amit a szellemi tanítvány a beavatás megfelelő fokán, miután belső fejlődésének útján elérkezett "a magasabb megismerés templomába", ott megkap, és amit "a felejtés italának" és "az emlékezés italának" neveznek. "Beavatást nyer ugyanis annak titkába, hogy hogyan működhet anélkül, hogy engedné, hogy alacsonyabbrendű emlékezete állandóan zavarja... Szét kell tudnia tépni az emlékezés fátylait, melyek az ember körül az élet minden pillanatában szétterülnek. És hála a második italnak, megszerzi azt a képességet, hogy magasabbrendű titkok állandóan jelen legyenek szellemében... Gyakorlattá, megszokássá, hajlammá kell válniuk." Ezek a szavak természetesen a beavatás bizonyos fokán bekövetkező konkrét élményeket írják le. Ezek a megbocsátás folyamán bizonyosfajta metamorfózisként lépnek fel, ami már kezdete annak, amit Rudolf Steiner "a beavatás egy bizonyos, már a mindennapi életben tudat alatt elért fokának" nevez. ³ Itt az első ital hatása abban a formában jelenik meg, hogy az ember ~~szándékosan elfelejti /kioltja/~~ alacsonyabb Énjé negatív hajlamait, különösen a bosszuvágy és irigység minden fajtáját; a második ital hatása pedig abban, hogy öntudatlan ösztönzésre visszaemlékezik a magasabb Én erőinek jelenlétére lelkében azzal a törekvésével együtt, hogy szeretettel és önzetlenül odaadja magát a világnak.

Végül meg kell említenünk még egy elemet, amely feltétlenül hozzátartozik a ^{valódi} megbocsátáshoz, - és ez a megismerés eleme. Ez egész konkrétan megmutatkozik Bill Cody elbeszélésében. A következőket mondta el George Rityhie-nek: "Ügyvéd voltam. Praxisomban tulságosan is gyakran láttam, hogy mit tud művelni a gyűlölet az emberek testével, lelkével."

Hogy ezeket a szavakat valóban megértstük, hogy megértstük az ismeretek döntő szerepét a megbocsátásban, ismét központi ösképéhez kell fordulnunk, amely a legmagasabbrendű kifejezése a megismerésről párosulótételnek a Földön, vagyis Krisztusnak a keresztről mondott szavaihoz: "Atyám, bocsáss meg nekik, nem tudják, mit cselekednek." "Nem tudják...", minthogy teljes mértékben és kizárólag alacsonyabb Énjük hatókörében élnek, teljességgel hiányzik a tudásuk arról, hogy ki áll előttük. Még csak nem is sejtik, hogy akit ők keresztre feszítettek, valójában a kozmikus Énnek, vagyis saját Énjük magasrendű kozmikus ösképének hordozója. Ami egyébként egész életük értelme és tartalma lehetett volna, azt nem érik el, mert belső sötétségükben végtelenül távol állnak attól, hogy saját magasabb Énjük bármiféle hatást is gyakoroljon rájuk, pedig egyedül csak ennek az Énnek szemével láthatnák meg azt, aki valóban előttük áll.

Ez a történelmi esemény a Golgota dombján, hol az emberek, mivel nem tudják, hogy valójában ki áll előttük, keresztre feszítik Jézus Krisztust, aki a keresztről megbocsát nekik, mert tudja, hogy ha felismerték volna azt, aki saját Énjük ösképeként áll előttük, sohasem feszítették volna meg, hanem meghajoltak volna előtte és tanítványai lettek volna, - ez a történés egyszerre misztikus és történelmi ösképe az alacsonyabb és a magasabb Én viszonyának minden olyan emberben, aki még nem jutott el az utóbbi megismeréséhez. Mert enélkül a megismerés nélkül az ember egyedül csak alacsonyabb Énjének adja át magát, vakon követi az alacsonyabb Én egoista ösztöneit, és ezzel az ember mindenek előtt - inkább mint bárki mással szemben magasabb Énjével szemben vétkezik. Sőt ha csak az alacsonyabb Énje erőinek adja át magát az ember, akkor szellemi értelemben a valóságban is keresztre feszíti magasabb Énjét, ez azonban mindenek ellenére "megbocsát" neki, mert az ember mindennapi tudatával mit sem tud a dolgok ilyenén való állásáról.

Ha viszont az ember megbocsát, akkor mélyebb okkult értelem-

ben ennek éppen az ellenkezője történik. A megbocsátás aktusában működő magasabb Én, miközben áthatja szubsztanciájával az alacsonyabb Ent, ezt költögetni kezdi, hogy elvezesse egy szellemi ébredéshez, ami azt jelenti, hogy **v i s s z a e m l é k e z z é k** azokra a célokra és feladatokra, melyeket az ember földi születése előtt magasabb Énjében maga elé tűzött, de azóta, miután fizikai testébe megtestesült, teljesen elfelejtett. ④

Plató **M e n o n** - jában minden valódi megismerést emlékezésnek /anamnézisznek/ nevezett, és ha a megbocsátás folyamatát okkult szempontból nézzük, akkor ez a régi igazság egészen új jelentőséget nyerhet számunkra.

Az ember születése előtt természetesen a legkülönbözőbb célokat és feladatokat tűzi maga elé következő földi életére. Melyek azok, amelyekre a megbocsátás folyamán különösen visszaemlékszik? Mindenekelőtt azokra, amelyek azután magában a megbocsátásban nyilvánulnak meg. Visszaemlékszik annak szükségességére, hogy földi életében önmagát mindig újra és újra legyőzze /hogyan alacsonyabb Énjét legyőzze/ és hogy önmagát szeretettel átadja a világnak. Csak hogy ezek a célok, melyeket az ember magasabb Énjéből kiindulva tűzött ki magának, az érzékfeletti létben - ellentétben a földi léttel - nem valamiféle absztrakt ideálok, morális parancsolatok vagy erkölcsi normák formájában élnek, hanem mint a szellemi világ konkrét **l é n y e i**, akik a megfelelő impulzusokat egész lényükkel "megtestesítik".

Igy az indíttatást a valódi megbocsátás e két feltételének teljesítéséhez a szellemi világban nem absztrakt módon észleljük, hanem ezeknek a lényeknek közvetlen látása útján. Ezek a lények pedig, kikkel földi megtestesülése előtt minden ember találkozik a magasabb világban, Krisztus és "Angyal-arca", Michael. ⑤

Közvetlenül földi megszületése előtt először Michael jelenik meg az embernek mint az a magasrendű hierarchikus szellem, aki a sárkányt mindig és mindenütt a lába alatt tartja. Ez a látvány adja meg az embernek az erőt ahhoz, hogy - ha hü akar maradni ehhez az ősképhez - a Földön majd diadalra tudja juttatni lelkében magasabb Énjét alacsonyabb Énje felett. Az **ö n m a g u n k l e g y ő z é s é h e z** szükséges erőt, mely a magasabb Ennek az alacsonyabb En felett aratott győzelméhez segít, a mi kozmoszunkban Michael képviseli. Mint

"a szabadság szellemi hőse" (6) képviseli a szellemi világban ezt az erőt, melyet emberi szavakkal talán Goethe befejezetlen költeményének, "A rejtélyek"-nek /Die Geheimnisse/ következő sorai írják le a legjobban:

E külső harcban és belső viharban
Nehezen érthető szót hall a szellem:
A kényszerből, mely minden embert megköt,
Szabaddá válsz, ha önmagad legyőzöd.

Ezek a szavak a földi létben is rámutatnak arra az utra, amire Michaelnek a születés előtt történő felhívására a mi korunkban minden embernek rá kell lépnie.

Michael után Krisztus jelenik meg az embernek a születés előtti létben. Az ő látása megadja a második, még magasabbrendű erőt, melyre a Földön szüksége van az emberi léleknek, ha ezt a magas, kozmikus mintaképet követni akarja. Ez az erő, melynek a mi kozmoszunkban Krisztus a hordozója, a kozmikus áldozatos szeretet ereje. Ezért őt Rudolf Steiner a központi keresztény ezoterikus áramlatból kiindulva úgy is nevezi, hogy "a nagy áldozat", "a misztikus áldozati bárány". (7)

Mint láttuk, a valódi megbocsátás a Földön csak azon alapulhat, hogy ez a két erő mikrokozmoszban működik az ember bensejében. Így, ha valóban megbocsátunk, közeledünk ezeknek az erőknek a kozmikus forrásaihoz, kiknek emlékét megőrzi számunkra magasabb Éntünk, amely születésünk előtt Michael-Krisztus (8) szolgája volt és ennek a szolgálatnak az utját a megbocsátás révén itt a Földön is folytatni kívánja.

2. A megbocsátás és Krisztus karmikus működése

A megbocsátás által azonban még egy egészen más tekintetben is Michael-Krisztus szolgálói és segítői lehetünk itt a Földön. Hogy ezt jobban megértsük, képzeljük el, hogy mi történik okkult szempontból az ellenkező esetben, vagyis ha nem bocsátunk meg.

Ha valaki egy másik embert megbánt vagy valami rosszat követ el ellene, akkor mindent átfogó karma-törvények lépnek azonnal műkö-

désbe. Feladatuk az, hogy néha még ebben az életben, de sokkal gyakrabban az egyik következő életben olyan helyzetet teremtsenek, melyben a két ember ismét találkozik, de úgy, hogy a másodiknak, aki az elsővel szemben vétkéssé vált, most tettét valamilyen módon jóvá kell tennie, vagyis az új helyzetben az elsővel annyi jót kell tennie, amennyi rosszat tett vele előző életében.

Ha elképzeljük, hogy milyen sokrétűek, komplikáltak és szövényesek az egyes emberi sorsok a Földön, az egyik embernek a másikkal szembeni "vétkéit" is figyelembe véve, melyek karmikus kiegyenlítést követelnek, és hogy számtalan karmikus kapcsolat fűzi az egy embert népéhez és az egész emberiséghez /korához/, nem nehéz belátnunk, milyen valóban kolosszális, egész kozmoszunkat átfogó munkát kell a karma hatalmainak végezniük, hogy m i n d e n e g y e s emberi tettek, érzésnek vagy gondolatnak előbb vagy utóbb elengedhetetlenül megteremtsék a kiegyenlítését.

Ezért a szellemi világban m i n d a k i l e n c isteni-szemleli Hierarchiának részt kell vennie a karmikus szükségszerűség átfogó törvényének végrehajtásában, amely egyben kozmoszunk magasabbrendű igazságosságának törvénye is. Rudolf Steiner ezt a következőképpen írja le: "Ez az emberi karma tulajdonképpen csak háttérül szolgáló függöny, olyan mint egy fátyol. Ha a fátyol mögé nézünk, látjuk, hogy Arché, Arkangyalok, Angyalok, Kyriotesek, Dynamisok, Exuziák, Szeráfok, Kerubok, Trónok szövik, dolgoznak, tevékenykednek rajta." ⑨ Mindezeknek a Hierarchiáknak egyáltalán nem mindegy, hogy az ember megbocsát-e vagy sem annak, aki vétett ellene vagy bántotta. Ha n e m t e s z i , akkor ugyszólván "kényszeríti" a Hierarchiákat, hogy a kérlelhetetlen szükségszerűség törvénye szerint alakítsák a világ karmáját és ennek függvényeként a világ és az emberiség jövőbeni fejlődését. Ez a törvény megköveteli, hogy előbb vagy utóbb minden rossz tett elnyerje igazságos és maradéktalan kiegyenlítését. Ebben az esetben mind a kilenc Hierarchiának végtelenül nagy szellemi erőket kell fordítania arra, hogy a földi fejlődésben olyan helyzeteket teremtsenek, melyek lehetővé teszik a kiegyenlítést. Ezért azt mondhatjuk, hogy minden meg nem bocsátás erősíti a karma kérlelhetetlen szükségszerűségének hálóját, mely kozmoszunkat átszövi.

Ezzel szemben, ha valaki megbocsát úgy, ahogy itt leírtuk, akkor önként lemond arról a "jóvátételről", amelyre objektív joga van

a kozmoszban ha meg nem érdemelt sérelmet szenvedett el valaki részéről. Ha így lemond a kiegyenlítésről, amely egyik következő földi életében feltétlenül be kellene hogy következzen, a Hierarchiák erőiből nagyon sokat felszabadít az alól a szükségesség szérűsége alól, hogy a jövőben mindig újabb és újabb helyzeteket teremtsenek a Földön a multbeli karma kiegyenlítésére.

Igy hát megbocsátás esetén a magasabb Hierarchiáknak ezek az erők szabadokká válnak, és ez azt jelenti, hogy ahelyett, hogy a kérlelhetetlen karmikus szükségyszerűség törvényeinek végrehajtására kellene őket felhasználni, mint szabadon a világnak áldozott magasabb szellemi erők, egészen új formában tudnak hatni, olyan formában, amelyet a földi fejlődés szempontjából "kegyelemnek" nevezhetünk. Más szóval: azoknak a szellemi erőknek, melyeket a Hierarchiák korábban a karma-törvény végrehajtására fordítottak, lényeges része felszabadul most már ez alól a feladat alól és Krisztus szándékainak és céljainak szellemében az általa fokozatosan felépítendő morális kozmosz építőköveként használható fel. Rudolf Steiner a "Geheimwissenschaft im Umriss" c. könyve végén beszél erről. (10) Ezzel az egész kozmoszunkat betöltő kérlelhetetlen szigorú karma-törvény birodalmának ölében fokozatosan egy új birodalom kezd kialakulni, olyan birodalom, melyben a karma áldássá válik, a szükségyszerűség pedig teljes szellemi szabadsággá, és melyben Krisztus a karma ura. Mert a karma szövődékében az ember a megbocsátás minden egyes aktusával ugyiszólván "üres teret" hoz létre, melyet megszabadított a karma-szubsztanciától, ahova Krisztus beléphet, ahol működhet, ahova sem a luciferi, sem az arimáni hatalmak nem férkőzhetnek be.

Igy tehát az ember valahányszor megbocsát, Krisztusnak mint a karma urának új működési területévé változtatja át egy részét annak a karmikus térnek, mely a kérlelhetetlen szükségyszerűség sűrű hálójával szövi át egész kozmoszunkat. És mivel Krisztus éppen a mi időnkől fogva válik a karma urává, (11) a megbocsátás már ma is - és növekvő mértékben a jövőben - felmérhetetlen jelentőségű az emberiség fejlődése szempontjából.

Aki gyakorolja a megbocsátást, az ezáltal egészen új viszonyba kerül Krisztussal, ami lehetővé teszi számára, hogy fokozatosan egyre tudatosabb "munkatársa" legyen Krisztusnak a karma szférájában, vagyis kozmoszunk átalakításának folyamatában. Ugyanakkor Krisztus

sokkal intenzívebben belefolyhat az ilyen ember egyéni karmájának alakításába, mint ahogy e nélkül tehetné. Ezért azt mondhatjuk, hogy a megbocsátás pillanatában elkezd reálisan megvalósulni az emberben a "Nem én, hanem a Krisztus énbennem" principiuma, míg a megbocsátásnál az ezzel ellentétes principium, a "Nem én, hanem Jak ve énbennem" nyilvánul meg. Ebből következik, hogy megbocsátó képességéből minden ember reálisan megállapíthatja - életszerűen, nem absztraktul, gondolatilag - hogy milyen mértékben ótestamentumi ember még, aki a karmikus szükségszerűség törvényei szerint él, nem bocsát meg senkinek semmit /"Enyém a bosszuállás és megfizetés" Mózes 5. könyv, 32,35./ vagy rálépett arra az útra, amely az újtestamentumi ember létrejöttéhez vezet, aki, mint a virág a Nap felé, a krisztusi szabadság, a krisztusi szeretet és áldásthozó erő felé növekedik.

Igy az ember, ha megbocsát, lassan kilép személyes karmájának határai közül és egyre inkább megszabadítja magát karmája kényszerűségeitől. Ugyanakkor olyan szervvé is válik a Földön, mely által - mint Bill Cody esetében - éteri formájában Krisztus maga, mint a karma ura, működhet az emberek között. Mert a megbocsátó karmája, melyet még nem élt ki, hanem még megvalósulásra vár, a megbocsátási aktusban új morális szubsztanciával telítődik, ugyszólván új tartalmat kap. Az ilyen ember sem szabadul meg persze az általa elkövetett hibák és rossz tettek karmikus következményeitől, hanem az történik, hogy a benne aktívan megmutatkozó Krisztus-impulzusnak köszönhetően, mindazok a megpróbáltatások, szenvedések és sors-adta megrázkódtatások, melyek őt szükségszerűen érik, Krisztus szándékai és céljai értelmében a világ és az emberiség általános karmájának részeivé válnak, és Krisztus egyuttal úgy irányítja őket, hogy elősegítsék magában az emberben magasabb Énje felébredését és erőinek növekedését.

5. A megbocsátás kozmikus ösképe

Krisztus Jézu hároméves földi életével kapcsolatban Rudolf Steiner többször is beszélt előadásaiban a megbocsátás problémájáról, különösen azokban, amelyekben a négy evangéliumot vizsgálja antropozófus szemszögből. Ezekben az előadásokban a témával összefüggő új-

testamentumi jelenetek egész sorát kommentálja, így pl. "a tetten-
ért házasságtörő asszonyról" szóló történetet /Ján.8, 1-11/, "a gu-
taütött meggyógyítását", /Máté 9, 2-8/ és végül Krisztus Jézus be-
szélgetését a jobbán megfeszített latorral /Luk.23, 39-43/.

Ezekben a jelenetekben, melyekben Krisztus Jézus mint az Én-
principium kozmikus Ősképe, "bűnbocsánatot" gyakorol, szellemtudo-
mányos szempontból nézve az történik, hogy a Krisztussal való ta-
lálkozásnak köszönhetően az ember alacsonyabb Énjét hosszabb vagy
rövidebb időre áthatja magasabb Énje. Így az első említett jelenet-
ben Krisztus ereje, amely azokban a szavakban szólal meg, hogy "Aki
közületek nem bűnös, az vesse rá az első követ", felébreszti magasa-
Énjüket azokban az emberekben, akik az asszonyt hozzávezették, ami
azt jelenti, hogy homályosan tudatára jutnak, milyen mélységesen
vétkes alacsonyabb Énjük magasabb Énjükkel szemben. - Ezután - így
szól az evangélium - "a lelkiismeret által vádoltatván kimenének
egymás után" /Ján. 8,9/. A lelkiismeret hangja itt nem más, mint a
magasabb Én hangja lelkükben. A Krisztus által felébresztett magasa-
Én erői kezdik áthatni és átalakítani alacsonyabb Énjüket és ezzel
urrá válni afölött az Én fölött, amely még a törvény szférájában él
/ "A törvényben pedig megparancsolta nekünk Mózes, hogy az ilyenek
köveztessenek meg" /.

A gutaütöttnél is ugyanígy felébreszti Krisztus a magasabb É-
erőit. Hozzá intézett szavaiban: "Bizzál fiam", /Máté 9,2/ a "fiam"
szó már azt jelzi, hogy a betegben elkezd működni a magasabb Én.
Mert mint Isten fia, Krisztus a makrokozmosz Énje, és mint az ember
fia, minden egyes ember magasabb Énje. És így most nem Krisztus, ha-
nem a gutaütöttnak a Krisztusból kiáradó erővel telített magasabb
Énje viszi véghez mégegyszer azt, amit a kora gyermekkorban minden
individuális éntudattal rendelkező emberben véghezvisz, beteljesedik
a "kelj fel és járj", /Máté 9,5/ minek következtében a gyermek egész
életére megszerzi azt a képességet, hogy felegyenesedve álljon és
járjon.

A keresztrefeszítési jelenetnél a két latornak Krisztushoz
való viszonyából - az egyik felé fordul, a másik szidalmazza - kü-
lönösen világosan tűnik ki a különbség annak az embernek a viselke-
dése között, aki magasabb Énje impulzusai alapján cselekszik és akö-
zött, akit tetteiben alacsonyabb Énje vezérel. Itt egy hatalmas pró-
fétikus imagináció áll előttünk: az emberiség jövőbeni kettéválása.